

Ігнатченко І.Г.¹

Інформаційна складова у сучасному управлінні культурою в Україні

Як відомо, інформація займає важливе місце у процесі управління, особливо, коли мова йде про сферу культури, підвищення ефективності якої в інформаційному суспільстві є пріоритетним напрямком розвитку держави. Саме інформація тут дозволяє сформулювати цілі управління, оцінити ситуацію, визначити проблеми, спрогнозувати розвиток подій, забезпечити циркуляцію різноманітної інформації між органами державної влади і культурно-мистецьким середовищем є обов'язковим атрибутом управління.

---

¹ Кандидат юридичних наук, асистент кафедри адміністративного права Національного університету «Юридична академія України».

Завдяки цьому здійснюється постійна комунікація між суб'єктом і об'єктом управління.

Інформація в системі управління культурою являє собою органічну єдність роботи щодо визначення змісту, обсягів, якості інформації, необхідної для здійснення управління у сфері культури, також заходів щодо оприлюднення публічної інформації про роботу відповідних органів з метою підвищення ефективності та прозорості їх діяльності шляхом упровадження та використання сучасних інформаційних технологій для надання інформаційно-культурних та інших послуг громадськості, забезпечення її впливу на процеси, що відбуваються у культурному житті держави.

Отже, процес інформаційного обміну в процесі державного управління культурою здійснюється у двох напрямках: (а) внутрішньому – для створення оптимального режиму самої системи органів управління; (б) зовнішньому – для забезпечення впливу системи органів управління культурою на культурне середовище і культурні процеси у державі.

У Законі України «Про культуру» міститься ряд положень, що стосуються інформації. Так, відповідно до закону, діяльність базової мережі закладів культури спрямована зокрема на збирання, збереження, використання і поширення інформації про матеріальні та духовні культурні цінності. До діяльності у сфері культури (культурної діяльності) законодавець відносить інформаційну діяльність спрямовану на створення, тиражування, розповсюдження, демонстрування, популяризацію, збереження і використання культурних благ та культурних цінностей для задоволення культурних потреб громадян. Сфера, в якій відповідно до законодавства провадиться культурна діяльність та задовольняються культурні, інформаційні та дозвілєві потреби громадян, що охоплює, зокрема, радіо і телебачення, періодичні друковані видання та книговидавничу продукцію, ринок культурних благ, а також культурно-мистецьке середовище; визначається як культурний (культурно-інформаційний) простір України.

Інформація про культурні цінності, визначена основним законодавчим актом про культуру, виступає у якості початкових даних, які є необхідними для здійснення основних функцій органами управління культурою. Так, наприклад, Міністерство культури України безпосередньо займається питаннями ведення Державного реєстру нерухомих пам'яток України, утвореного відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини». Поточне керівництво державною пам'яткоохоронною діяльністю здійснюється Департаментом культурної спадщини та культурних цінностей Міністерства культури України. На рівні базової мережі закладів культури початкова інформація про культурні цінності дозволяє визначити структуру регіональних культурних ресурсів з метою визначення культурної специфіки кожного окремого регіону.

Органи державної влади у сфері культури активно використовують інформацію з метою організації своєї діяльності. Міністерство культури засновує в установленому порядку засоби масової інформації з метою висвітлення питань, що віднесені до його компетенції; здійснює в установленому порядку інформаційну, рекламну та видавничу діяльність з

питань, що належать до його повноважень; забезпечує у межах повноважень реалізацію державної політики стосовно державної таємниці, захист інформації з обмеженим доступом, контроль за їх збереженням в апараті Мінкультури України. Офіційним печатним виданням Міністерства є загальнодержавна українська щотижнева газета «Культура і життя», воно також є засновником кількох науково-популярних журналів та інших видань національного газетно-журнального видавництва Міністерства культури і мистецтв України «Культура». Портал «Культура» – електронне видання Національного газетно-журнального видавництва, що працює у форматі всеукраїнського ресурсного центру в галузі мистецтва та культурних індустрій.

Мінкультури України для виконання покладених на нього завдань має право в установленому порядку: одержувати в установленому законодавством порядку безоплатно від міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування інформацію, документи і матеріали; користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів.

Серед завдань, які покладаються на обласні і прирівняні до них Управління культури місцевих державних адміністрацій важливе місце займає сприяння формуванню цілісного культурно-інформаційного простору, захисту та просуванню високоякісного різноманітного культурного продукту. Кожне управління в межах своїх повноважень: забезпечує доступ юридичних і фізичних осіб до інформації, що міститься у витягах з Державного реєстру нерухомих пам'яток України, а також надає інформацію щодо програм та проектів змін у зонах охорони пам'яток культурної спадщини та в історичних ареалах населених місць; організовує надання інформаційних і правових послуг, методичної допомоги з питань культури та охорони культурної спадщини; роз'яснює через засоби масової інформації зміст державної політики у сфері культури, охорони культурної спадщини та державної мовної політики; подає інформацію для внесення до бази даних Державного реєстру виробників, розповсюджувачів і демонстраторів фільмів.

Регіональні органи виконавчої влади останнім часом приділяють велику увагу розвитку інформаційних і культурних процесів. Цьому сприяють нещодавно створені обласні Громадські гуманітарні ради як консультативно-дорадчі органу при обласних державних адміністраціях, створені за пропозицією Президента України. 16 березня 2012 року рішенням Харківської обласної Громадської гуманітарної ради була затверджена Концепція гуманітарної політики Харківської області до 2020 року. Серед основних напрямів гуманітарного розвитку Харківщини Концепцією визначені модернізація регіонального інформаційно-комунікативного простору та реалізація ефективної регіональної політики в сфері культури та мистецтва. Це обумовлено європейським вибором України, що визначає її світоглядні, правові, культурно-інформаційні та етичні орієнтири. Зокрема передбачено: гарантування права людини на доступ до інформації з одночасним запровадженням заходів, спрямованих на обмеження інформаційної продукції, що заподіює шкоду фізичному, психічному та моральному розвитку людини;

організаційно-правове забезпечення розвитку інформаційного суспільства, захист прав інтелектуальної власності; утвердження в житті територіальних громад Харківщини електронних інформаційних технологій, розвиток інформаційної, довідково-інформаційної діяльності в системі управлінських структур, громадських організацій, наукових та культурно-освітніх установ, широкого спектра дистанційних форм інформаційного обслуговування користувачів бібліотек; підтримка культурного продукту, створеного митцями Харківщини, забезпечення його належної присутності, якості, асортименту на вітчизняному ринку і в міжнародному культурному просторі тощо.

Одним із найдемократичніших і найефективніших засобів інформування населення є Інтернет. Центральні та регіональні органи влади, в тому числі і органи управління культурною, зобов'язані створювати та підтримувати роботу власних інтернет-сторінок з метою підвищення ефективності та прозорості діяльності цих органів шляхом упровадження та використання сучасних інформаційних технологій для надання інформаційних та інших послуг громадськості, забезпечення її впливу на процеси, що відбуваються у державі.

Міністерство культури України, як і управління культури місцевих облдержадміністрацій мають свої власні офіційні веб-сайти. У цілому вони достатньо якісно презентовані у інтернет-просторі і дійсно містять корисну і актуальну інформацію, що свідчить про достатньо високий ступінь відкритості діяльності цих органів. Позитивним є те, що слідкувати за подіями у сфері культури Харкова можна за допомогою сайту від Харківської обласної державної адміністрації та Харківської міської ради «Культурная столица».

Розвиток інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування визначається одним з пріоритетних напрямів державної політики. Отже, основними стратегічними цілями розвитку інформаційного суспільства в Україні у сфері культури є: збільшення ролі культури, інформації і знань в житті суспільства; створення загальнодержавних інформаційних систем у сфері культури, а також суміжних сферах освіти, науки, культури, охорони довкілля; збереження культурної спадщини України шляхом її електронного документування; виробництво інформаційно-культурних продуктів і послуг, в тому числі на ринку культурних індустрій; зростання інформатизації та ролі інформаційних технологій в суспільних та управлінських відносинах; створення глобального культурно-інформаційного простору, який забезпечує (а) ефективну інформаційну взаємодію органів державної влади і громадян у сфері культури, (б) їх доступ до світових культурних цінностей через інформаційні ресурси і (в) задоволення їхніх потреб щодо культурно-інформаційних продуктів і послуг.